

TIESNESIS 21. GADSIMTA SABIEDRĪBĀ

(KONFERENCES APRAKSTS)

Sabiedrība laika gaitā nepārtraukti attīstās, un līdz ar to mainās arī attiecības starp cilvēkiem un to attieksme pret sociālajiem, politiskajiem un tiesiskajiem procesiem. Valsts aizvien vairāk iesaistās indivīda dzīvē – to pieprasa mūsdienu sociālo procesu straujais dzīves temps, aizvien jaunas sarežģītas tiesiskās attiecības un ģeopolitiskie izaicinājumi. Pieņemot likumus un īstenojot tos valsts un sabiedrības dzīvē, rodas dažādu interešu sadursme un atšķirīga likumu izpratne, kas rada konfliktus. Tāpēc tiesu varai ir nodota ekskluzīva funkcija – tiesas spriešana, kas tiek īstenota, izšķirot juridiskus strīdus, pamatojoties uz pastāvošajām tiesībām. Neatkarīga tiesa ir tiesiskas valsts obligāts priekšnoteikums, bez tās tiesiska valsts nevar pastāvēt. No tā izriet arī prasība pēc efektīvas tiesu sistēmas ar neatkarīgiem un objektīviem lēmumu pieņēmējiem – tiesnešiem. Tiesu vara, iespējams, ir konservatīvākais no valsts varas atzariem, tai pašā laikā arī tiesu varai ir jāseko sabiedrībā notiekošajiem pārmaiņu procesiem un jāpielāgojas tiem, lai nodrošinātu mūsdienu sabiedrības pieprasījumam atbilstošas tiesiskuma garantijas.

Šā gada konference „Tiesnesis 21. gadsimta sabiedrībā” tiek veidota divās daļās: teorētiskajā un praktiskajā daļā, lai iesaistītu visus Latvijas tiesnešus vienotā diskusijā, uzdotot un rodot atbildes uz tiesu sistēmas kopīgiem jautājumiem. Konferencē plānots palūkoties uz 21. gadsimta sabiedrībā notiekošajām pārmaiņām, kā arī meklēt atbildes uz to, vai un kā ir mainījusies sabiedrība un vai līdzīgu būtu jāmainās arī tiesnešiem.

Konferences ievadā ar uzrunām uzstāsies Satversmes tiesas priekšsēdētājs Aldis Laviņš un tieslietu ministre Inese Lībiņa-Egnere. Savukārt Augstākās tiesas un Tieslietu padomes priekšsēdētājs Aigars Strupiņš sniegs plašāku ievadu, atskatoties uz tiesu sistēmas pērn jau paveikto, aplūkos šā brīža aktualitātes, kā arī dalīsies nākotnes vīzijā par tiesu sistēmas attīstības iespējām.

Konferences pirmajā daļā, kas veidota kā priekšlasījumu sadaļa, tiks aplūkota 21. gadsimta sabiedrība, tās vajadzības un izpratne par taisnīgumu. Profesore Zanda Rubene sniegs ieskatu mūsdienu sabiedrības struktūrā, definēs tās vajadzības un prasības, kā arī palūkosies uz 21. gadsimta sabiedrības taisnīguma mērāuklu.

Atbilstoši sabiedrības vajadzībai un pieprasījumam pēc demokrātiskas tiesiskas valsts tiks piedāvāts skatījums uz 21. gadsimta tiesnesi, aplūkojot to trīs dimensijās – „tiesnesis ideālais”, „tiesnesis reālais” un „tiesnesis praktiskais”.

Eiropas Savienības Tiesas tiesnese profesore Ineta Ziemele sniegs ieskatu par 21. gadsimtā izvirzītajām prasībām Eiropas tiesnesim, Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas locekle, senatore Rudīte Vīduša dalīsies ar tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas procesa atziņām, kas raksturo tiesneša personību, spēku, vājumu un izaugsmi. Savukārt psihoterapeits Ansis Jurgis Stabingis no apzinātības mācības perspektīvas piedāvās praktisku ieskatu, kā tiesnesim sadzīvot un reaģēt uz augsto amata slodzi un profesijas izaicinājumiem.

Konferences pēcpusdiena atvēlēta diskusijai. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta priekšsēdētājas Veronikas Krūmiņas vadībā tiek piedāvāta diskusija „Kā rast līdzsvaru starp tiesnesi – ideālo, reālo un praktisko?”. Diskusijas dalībnieki – tiesneši – dalīsies ar savu profesionālo skatījumu par tiesneša darbu un tā izaicinājumiem, kā arī dalīsies ar personiskās pieredzes stāstiem. Savukārt konferences dalībnieki tiek aicināti laikus, līdz 10. maijam, pieteikt arī savus jautājumus, sūtot tos uz e-pastu t.padome@at.gov.lv, vai sagatavot tos uzdošanai konferences laikā. Vienlaikus ikvienam konferences dalībniekam būs iespēja paust savu viedokli un iesaistīties diskusijā gan tieši, gan arī netieši ar mūsdienu tehnoloģiju piedāvāto risinājumu starpniecību.

Konferences noslēgumā plānots ieskatu vienā no tieslietu sistēmas pēdējo gadu būtiskākajiem attīstības projektiem, proti, par tiesnešu mācību sistēmas reformu. Būs iespēja atskatīties uz Latvijas Tiesnešu mācību centra darbību, kā arī palūkoties uz Tieslietu akadēmijas izveides koncepciju. Konferences dalībniekiem tiks sniegts ieskatu par turpmākajos gados sagaidāmajām tiesnešu mācību iespējām un būs iespēja uzdot jautājumus.

Konferences laikā ikviens tiesnesis tiek aicināts padomāt ne vien par to, kāds atbalsts un garantijas ir nepieciešamas sekmīgai amata pienākumu izpildei, bet arī par to, kā ikviens tiesnesis var sekmēt tiesiskuma un demokrātijas tradīciju stiprināšanu mūsu valstī.

*Ir katram roka jāpieliek, lai lielais darbs uz priekšu iet!
(Rainis)*